

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин

Кафедра всесвітньої історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ СВІТОВИХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ

Освітня програма «Декоративно-прикладне мистецтво»

Спеціальність **023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»**

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “01” вересня 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія світових цивілізацій
Викладач (-і)	Борчук Степан Миколайович
Контактний телефон викладача	59-61-03
Е-mail викладача	borchuk_s@ukr.net
Формат дисципліни	Денна, заочна, дистанційна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://ceeq.pnu.edu.ua/
Консультації	присутні
2. Анотація до курсу	
Дисципліна “Історія світових цивілізацій” має на меті ознайомити студентів з поняттям “цивілізація” — надзвичайно глибоким, розмаїтим і багатоаспектним. Що таке цивілізація? Це рівень суспільного розвитку, матеріальної і духовної культури, досягнутий певним суспільством у конкретну історичну добу. Різні дослідники тлумачать термін “цивілізація” по-різному: так, Освальд Шпенглер протиставляє цивілізацію культурі, а в англійській мові “культура” і “цивілізація” — синоніми. Історія людства — це історія найрізноманітніших цивілізацій. Освічена людина повинна володіти знаннями щодо їх характерних рис. Хронологічні межі курсу гранично широкі — від початку людської історії до ХХ ст. Програма побудована за історико-хронологічним принципом і охоплює різні типи цивілізацій.	
3. Мета та цілі курсу	
Мета – показати характеристику основних етапів і тенденцій в цивілізаційному розвитку людства на прикладі окремих епох, країн, культурно-історичних явищ і персоналій. Завдання: - дати загальне уявлення про цивілізаційний процес як філософську категорію; - познайомити студентів з різними підходами до вивчення цивілізацій; - дати характеристику основних етапів розвитку цивілізацій в історичному процесі; - позначити основні тенденції в розвитку світових цивілізацій; - познайомити студентів з давніми цивілізаціями, цивілізаціями Сходу та Заходу; - прослідкувати логічний зв'язок у розвитку давніх і сучасних цивілізацій. - вивчення основних закономірностей розвитку цивілізації на прикладі європейської та візантійської цивілізацій ; - усвідомлення основних засад цивілізаційного підходу до вивчення історії	

людства;

формування вмінь студентів системно й історично аналізувати основні етапи та шляхи історичного розвитку цивілізацій на прикладі європейської та візантійської цивілізацій.

вироблення навичок узагальненого бачення основних процесів, які відбувалися і тривають протягом всієї історії людства;

знайомство з методикою опрацювання наукової літератури та джерельних публікацій з дисципліни.

4. Результати навчання (компетентності)

Практична (С1) – Здатність і готовність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Дослідницька (С2) – Здатність і готовність аналізувати та моделювати стан та розвиток історичних процесів.

Проектувальна (С3) – Здатність і готовність розробляти моделі та готувати дослідницькі проекти про актуальні проблеми історичної науки рідною та іноземними мовами.

Суспільно-політична (С7) – здатність розуміти суспільні процеси і впливати на них; здатність ефективно проводити діяльність або виконувати певні функції, забезпечувати розв'язання проблем і досягнення позитивних результатів у галузі історії та етнології; адекватне розуміння того, як функціонує суспільство, сприйняття власної ролі й ролі інших людей у цьому процесі; наявність внутрішньої мотивації, здібностей і відповідної кваліфікації для діяльності в системі історичного розвитку

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	2
семінарські заняття / практичні / лабораторні	28
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семе стр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	IV	Вибіркова

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдан ня, год	Вага оцінки	Термін виконан ня
Лекція 1. Предмет і значення історії	лекція	1. Дейвіс Н. Європа: Історія / Норман Дейвіс [пер. з англ. П. Тарашука]. – Київ :	2 год.	50 балів	

світових цивілізацій.Поняття цивілізація.Теорії цивілізацій <i>Тематичний план:</i> 1. Вступ до курсу. 2. Предмет і значення історії світових цивілізацій. 3. Поняття цивілізація. 4. Теорії цивілізацій. 5. Передісторія людського суспільства. 6. Історико-філософські концепції розвитку цивілізації		Основи, 2006. - 1464 с. 2. История Европы. Т. 5. От Французской революции конца XVIII века до Первой мировой войны. – Москва: Наука, 2000. – 676 с. 3. Согрин В. Идеология в американской истории: от отцов-основателей до конца XIX века / Владимир Согрин. – Москва: Наука, 1995. – 238 с. 4. Тишков В. История Канады / В. Тишков, Л. Кошелев. – Москва: Мысль, 1982. – 268 с. 5. Тіндалл Дж. Історія Америки /Дж. Б. Тіндалл, Е. Д. Шай [пер. з англ. Л. Притула, Г. Сташків, О. Щур]. – Львів : Літопис, 2010. – 904 с.			
Історико-філософські концепції розвитку цивілізації XVI – поч. XX ст. <i>План заняття (перелік питань для обговорення):</i> 1. Основні моделі осмислення часу. 2. Моделі розвитку	семінар	1. Дейвіс Н. Європа: Історія / Норман Дейвіс [пер. з англ. П. Таращука]. – Київ : Основи, 2006. - 1464 с. 2. История Европы. Т. 5. От Французской революции конца XVIII века до Первой мировой войны. – Москва: Наука, 2000. – 676 с. 3. Согрин В. Идеология в американской истории: от отцов-основателей до конца XIX века / Владимир Согрин. – Москва: Наука, 1995. – 238 с. 4. Тишков В. История Канады / В. Тишков, Л. Кошелев. – Москва: Мысль, 1982. – 268 с. 5. Тіндалл Дж. Історія Америки	4 год.	50 балів	

цивілізацій. 3. Раціоналістичні ідеї розвитку світової цивілізації. 4. Французька та німецька філософія історії другої половини XVIII – першої третини XIX ст.		/Дж. Б. Тіндалл, Е. Д. Шай [пер. з англ. Л. Притула, Г. Сташків, О. Щур]. – Львів : Літопис, 2010. – 904 с.			
Семінар 2. Російсько-українська філософсько-історична традиція XIX – поч. XX ст. План заняття (перелік питань для обговорення): 1. Російсько-українська філософсько-історична традиція XIX – поч. XX ст. 2. Формування російської філософсько-історичної традиції. 3. Ноосферна концепція В. Вернадського – П. Тейяр де Шардена. 4. Концепції розвитку цивілізації О. Шпенглера, А. Дж. Тойнбі та П. Сорокіна. Концепція «осьового часу» і загальна схема історичного руху К. Ясперса.	семінар	1. Дейвіс Н. Європа: Історія / Норман Дейвіс [пер. з англ. П. Тарашука]. – Київ : Основи, 2006. - 1464 с. 2. История Европы. Т. 5. От Французской революции конца XVIII века до Первой мировой войны. – Москва: Наука, 2000. – 676 с. 3. Согрин В. Идеология в американской истории: от отцов-основателей до конца XIX века / Владимир Согрин. – Москва: Наука, 1995. – 238 с. 4. Тишков В. История Канады / В. Тишков, Л. Кошелев. – Москва: Мысль, 1982. – 268 с. 5. Тіндалл Дж. Історія Америки /Дж. Б. Тіндалл, Е. Д. Шай [пер. з англ. Л. Притула, Г. Сташків, О. Щур]. – Львів : Літопис, 2010. – 904 с.	2 год.	50 балів	
Семінар 3.	семінар	1. Дейвіс Н. Європа: Історія /	4 год.	50 балів	

Формування основ східного типу цивілізації. План заняття (перелік питань для обговорення): 1. Міські цивілізації Східного Середземномор'я. 2. Цивілізації річкових долин: а. Єгипетська цивілізація; б. Месопотамська цивілізація; в. Індська цивілізація; г. Китайська цивілізація.		Норман Дейвіс [пер. з англ. П. Тарашука]. – Київ : Основи, 2006. – 1464 с. 2. История Европы. Т. 5. От Французской революции конца XVIII века до Первой мировой войны. – Москва: Наука, 2000. – 676 с. 3. Согрин В. Идеология в американской истории: от отцов-основателей до конца XIX века / Владимир Согрин. – Москва: Наука, 1995. – 238 с. 4. Тишков В. История Канады / В. Тишков, Л. Кошелев. – Москва: Мысль, 1982. – 268 с. 5. Тіндалл Дж. Історія Америки /Дж. Б. Тіндалл, Е. Д. Шай [пер. з англ. Л. Притула, Г. Сташків, О. Щур]. – Львів : Літопис, 2010. – 904 с.			
Семинар 4. Інтеграційні особливості ісламської цивілізації План заняття (перелік питань для обговорення): 1. Османська імперія. 2. Імамат. 3. Емірат. 4. Інтеграційні якості ісламської цивілізації.	семинар	1. Дейвіс Н. Європа: Історія / Норман Дейвіс [пер. з англ. П. Тарашука]. – Київ : Основи, 2006. – 1464 с. 2. История Европы. Т. 5. От Французской революции конца XVIII века до Первой мировой войны. – Москва: Наука, 2000. – 676 с. 3. Согрин В. Идеология в американской истории: от отцов-основателей до конца XIX века / Владимир Согрин. – Москва: Наука, 1995. – 238 с. 4. Тишков В. История Канады / В. Тишков, Л. Кошелев. – Москва: Мысль, 1982. – 268 с. 5. Тіндалл Дж. Історія Америки /Дж. Б. Тіндалл, Е. Д. Шай [пер. з англ. Л. Притула, Г. Сташків, О. Щур]. – Львів : Літопис, 2010. – 904 с.	2 год.	50 балів	

Семінар 5. Мезоамериканськ і культури класичного періоду <i>План заняття</i> <i>(перелік питань</i> <i>для обговорення):</i> 1. Ольмекська цивілізація. 2. Цивілізації Центральної Мексики. 3. Цивілізація майя. 4. Цивілізація ацтеків.	семінар	1. Дейвіс Н. Європа: Історія / Норман Дейвіс [пер. з англ. П. Таращука]. – Київ : Основи, 2006. – 1464 с. 2. История Европы. Т. 5. От Французской революции конца XVIII века до Первой мировой войны. – Москва: Наука, 2000. – 676 с. 3. Согрин В. Идеология в американской истории: от отцов-основателей до конца XIX века / Владимир Согрин. – Москва: Наука, 1995. – 238 с. 4. Тишков В. История Канады / В. Тишков, Л. Кошелев. – Москва: Мысль, 1982. – 268 с. 5. Тіндалл Дж. Історія Америки /Дж. Б. Тіндалл, Е. Д. Шай [пер. з англ. Л. Притула, Г. Сташків, О. Щур]. – Львів : Літопис, 2010. – 904 с.	4 год.	50 балів	
Семінар 6. Формування російської цивілізації <i>План заняття</i> <i>(перелік питань</i> <i>для обговорення):</i> 1. Концепція російської цивілізації. 2. Становлення Російської цивілізації. 3. Вплив реформ 18-19 століття на розвиток російської цивілізації.	семінар	1. Дейвіс Н. Європа: Історія / Норман Дейвіс [пер. з англ. П. Таращука]. – Київ : Основи, 2006. – 1464 с. 2. История Европы. Т. 5. От Французской революции конца XVIII века до Первой мировой войны. – Москва: Наука, 2000. – 676 с. 3. Согрин В. Идеология в американской истории: от отцов-основателей до конца XIX века / Владимир Согрин. – Москва: Наука, 1995. – 238 с. 4. Тишков В. История Канады / В. Тишков, Л. Кошелев. – Москва: Мысль, 1982. – 268 с. 5. Тіндалл Дж. Історія Америки /Дж. Б. Тіндалл, Е. Д. Шай [пер. з англ. Л. Притула, Г. Сташків, О. Щур]. – Львів : Літопис, 2010. – 904 с.	2 год.	50 балів	

4. Особливості розвитку російської цивілізації на сучасному етапі.					
Семінар 7. Нідерланди в XVI – першій половині XVII ст.	семінар	1. Дейвіс Н. Європа: Історія / Норман Дейвіс [пер. з англ. П. Таращука]. – Київ : Основи, 2006. – 1464 с. 2. История Европы. Т. 5. От Французской революции конца XVIII века до Первой мировой войны. – Москва: Наука, 2000. – 676 с. 3. Согрин В. Идеология в американской истории: от отцов-основателей до конца XIX века / Владимир Согрин. – Москва: Наука, 1995. – 238 с. 4. Тишков В. История Канады / В. Тишков, Л. Кошелев. – Москва: Мысль, 1982. – 268 с. 5. Тіндалл Дж. Історія Америки / Дж. Б. Тіндалл, Е. Д. Шай [пер. з англ. Л. Притула, Г. Сташків, О. Щур]. – Львів : Літопис, 2010. – 904 с.	4 год.	50 балів	
Семінар 8. Міжнародні відносини в країнах Західної Європи та Північної Америки в XVI – першій половині XVII ст.	семінар	1. Дейвіс Н. Європа: Історія / Норман Дейвіс [пер. з англ. П. Таращука]. – Київ : Основи, 2006. – 1464 с. 2. История Европы. Т. 5. От Французской революции конца XVIII века до Первой мировой войны. – Москва: Наука, 2000. – 676 с. 3. Согрин В. Идеология в американской истории: от отцов-основателей до конца XIX века / Владимир Согрин. – Москва: Наука, 1995. – 238 с. 4. Тишков В. История Канады / В. Тишков, Л. Кошелев. – Москва: Мысль, 1982. – 268 с. 5. Тіндалл Дж. Історія Америки / Дж. Б. Тіндалл, Е. Д. Шай [пер. з англ. Л. Притула, Г. Сташків, О. Щур]. – Львів : Літопис, 2010. – 904 с.	2 год.	50 балів	
Семінар 9.	семінар	1. Дейвіс Н. Європа: Історія /	4 год.	50 балів	

Розвиток культури у XVI – першій половині XVII ст.		Норман Дейвіс [пер. з англ. П. Тарашука]. – Київ : Основи, 2006. – 1464 с. 2. История Европы. Т. 5. От Французской революции конца XVIII века до Первой мировой войны. – Москва: Наука, 2000. – 676 с. 3. Согрин В. Идеология в американской истории: от отцов-основателей до конца XIX века / Владимир Согрин. – Москва: Наука, 1995. – 238 с. 4. Тишков В. История Канады / В. Тишков, Л. Кошелев. – Москва: Мысль, 1982. – 268 с. 5. Тіндалл Дж. Історія Америки /Дж. Б. Тіндалл, Е. Д. Шай [пер. з англ. Л. Притула, Г. Сташків, О. Щур]. – Львів : Літопис, 2010. – 904 с.			

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою. Максимальна кількість балів при оцінюванні знань за поточну успішність становить 50 балів, на екзамені – 50 балів.										
	Поточне тестування та самостійна робота									Екзамен	
	Змістовий модуль № 1				Змістовий модуль № 2						
	Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	К. Р.	І.Р.	
	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
20				30						50	
Т1, Т2 ... Т8 – теми змістових модулів.											
К. Р. – контрольна робота											
І.Р. – індивідуальна робота											
Шкала оцінювання: національна та ECTS											
Сума балів за всі види навчальної діяльності				Оцінка ECTS		Оцінка за національною шкалою					
						для екзамену, курсового проекту (роботи), практики					для заліку
90 – 100				А		відмінно					зараховано
80 – 89				В		добре					

	70 – 79	C		
	60 – 69	D	задовільно	
	50 – 59	E		
	26 – 49	FX	незадовільно можливістю повторного складання	зне зараховано можливістю повторного складан
	0-25	F	незадовільно обов'язковим повторним вивченням дисципліни	зне зараховано обов'язковим повторним вивченн дисципліни
Вимоги до письмової роботи	Письмові роботи (дві упродовж семестру) оцінюються за 10-бальною шкалою. До письмових робіт відносяться також будь-які інші види не аудиторної роботи, котрі передбачають написання самостійного авторського твору. У такому випадку вони оцінюються за 5-бальною шкалою			
Семінарські заняття	Загалом, оцінювання знань студента ґрунтується на таких критеріях: Оцінка “відмінно”: ✓ студент у повному обсязі володіє програмним матеріалом, ✓ вільно і логічно-аргументовано висвітлює проблеми історії країн Західної Європи та Північної Америки в XIX – початку XX ст., ✓ бачить місце питання, яке розглядається, в контексті загальної теорії історії, ✓ при відповіді на питання посилається на рекомендовану програмою курсу додаткову науково-монографічну літературу, Оцінка “добре”: ✓ студент володіє фактичним матеріалом курсу, але допускає окремі неістотні помилки, ✓ висновки й узагальнення, які він зробив, не є вичерпними, ✓ відсутні посилання на додаткову літературу, Оцінка “задовільно”: ✓ студент в основному володіє фактичним матеріалом курсу, але в окремих аспектах питань припускається істотних помилок, ✓ не в змозі самостійно робити чіткі, закінчені висновки й узагальнення, та пов'язати теоретичні знання з практикою, ✓ виклад матеріалу утруднений, неповною мірою використовується категоріальний апарат навчальної дисципліни; Оцінка “незадовільно”: ✓ студент не володіє матеріалом курсу, не орієнтується в його проблематиці, ✓ при спробі викладу матеріалу припускається грубих помилок, ✓ не може зробити жодних висновків та узагальнень.			
Умови допуску до підсумкового контролю	Для того, щоб студент був допущений до складання підсумкового контролю, він повинен виконати програму курсу у повному обсязі, не мати незадовільних оцінок і невідпрацьованих пропущених занять. Також повинен упродовж семестру накопичити необхідну кількість балів (від			

мінімального 26 балів до максимального 50 балів).

7. Політика курсу

Політика курсу є цілком демократичною, прозорою і спрямованою на і для студента. Однак, усі пропущенні заняття (не залежно від виду заняття) повинні бути відпрацьовані у вказаній формі. Після приходу викладача на заняття, студенти більше не заходять. За спізнення на практичне заняття передбачається написання реферату.

Під час проведення семінарського заняття студентам забороняється користуватися мобільними пристроями. При написанні письмових робіт, у тому числі – екзаменаційної роботи забороняється процедура списування. Викладач має право припинити складання студентом екзамену без попередження у випадку списування і проявлення академічної не добросовісності. У такому випадку студент автоматично потрапляє на талон №2.

8. Рекомендована література

Основна література

1. Буданова В.П. История мировых цивилизаций. – М., 2004.
2. История мировых цивилизаций / Под ред. В.П.Будановой. – М., 2004.
3. История средних веков / Под ред. С.П. Карпова. – М., 1997. – Т.1; 2000. – Т. 2.
4. Моисеева Л.А. История цивилизаций. Курс лекций. Ростов н/Д, 2000.
5. Павленко Ю. В. Історія світової цивілізації. – К., 2002.
6. Хрестоматия по истории мировых цивилизаций / Под ред. В.П.Будановой. – М., 2004.

Додаткова література

1. Анналы на рубеже веков. Антология. – М., 2002.
2. Жигунин В.Д. Древность и современность. Человечество на пути к синтезу. – Казань, 2000.
3. Ионов И.Н., Хачатурян В.М. Теория цивилизаций: от античности до конца XIX в. – СПб., 2002.

Література з періодів історії

1. Бойс М. Зороастрийцы. – СПб., 1994.
2. Бонгард - Левин Г. М. Индийская цивилизация. – М., 1993.
3. Васильев Л. С. История Востока: В 2т. – М., 1993.
4. Васильев Л. С. История религий Востока. – М., 1988.
5. Васильев Л. С. Проблемы генезиса китайской мысли. – М., 1989.
6. Вебер М. Избранное: обзор общества. – М., 1995.

7. Вейнберг И. П. Человек в культуре древнего Ближнего Востока. – М., 1986.
8. Виппер Р. Ю. Лекции по истории Греции. Очерки истории Римской империи: В 2 т. – Ростов-на-Дону, 1995.
9. Дюрант В. Цезарь и Христос. – М., 1995.
10. Зиновьев А. А. Запад: феномен западизма. – М., 1995.
11. Зиновьев А. А. Коммунизм как реальность. – М., 1994.
12. История Европы: В 8 т. – М., 1994.
13. Лысенко В. Г., Терентьева А. А. Шохин В. К. Ранняя буддийская философия джайнизма. – М., 1994.
14. Павленко Ю. В. Історія світової цивілізації. – К., 2002.
15. Тойнби А. Дж. Цивилизация перед судом истории. – М., 1995.
16. Тойнбі А. Дж. Дослідження історії: У 2 т. – К., 1995.
17. Философия истории: Антология. – М., 1995.
18. Шохин В. К. Брахманская философия. – М., 1994.

Література з історії Візантії та Європи

1. Бердяев Н.А. Смысл истории. Новое Средневековье. – М.,2002.
2. Воеводина Л.Н.Мифология и культура. – М.,2002.
3. Гене Б. История и историческая культура на средневековом Западе. – М.,2002.
4. Гумилев Л.Н. Этносфера: История людей и история природы. – СПб.,2003.
5. Гумилев Л.Н. Этногенез и биосфера Земли. – СПб., 2002..
6. Гуревич А.Я. История историка. – М.,2004.
7. Дашкевич Я. Постмодернізм та українська історична наука // Україна крізь віки. – К., 2000.
8. Ионоу И.Н., Хачатурян В.М. Теория цивилизаций. От античности до конца XIX века.- М.,2002.
9. Казус: Индивидуальное и уникальное в истории. – 1996., 2003. Вып. 1-5.
10. Ковальченко И.Д. Методы исторического исследования. 2-е изд. – М.,2003.
11. Одиссей: Человек в истории. – М.,1989-2006.
12. Тойнби А. Цивилизация перед судом истории. – М., 2003.

13. Шпенглер О. Закат Европы. Очерки морфологии истории. В 2 т. – Минск.1998.
14. Ясперс К. Смысл и назначение истории. – М.,1994.

Викладач _____ Борчук С.М.